

1 Reageren op consultatie via door de overheid gestelde vragen

- **Vraag 1 van 4**

Het conceptwetsvoorstel gaat over zuivere implementatie van een EU richtlijn, waarbij het aantal keuzes beperkt is. Voor de consultatie zijn wij benieuwd naar uw zienswijze op de volgende keuzes:

- Algemene zienswijze en verwachte effecten van het wetsvoorstel

Uw reactie

De EU Richtlijn 2023/2413 is een uitwerking van Richtlijn (COM(2022)222 - procedure 2022/0160(COD)) die elders in Europa bekend staat als de Timmermans Act. Deze kennen een aantal vreemde uitgangspunten ten aanzien van zorg rond het beperken van milieu-effecten en evenzo vreemde visies op de democratie. Deze reactie komt hierop terug in een bijlage, want de effecten op onze samenleving zijn daardoor te groot en gevaarlijk voor cohesie en draagvlak. De keuzemogelijkheden lijken te beperkt omdat naast de gebruikelijke vormen van duurzame energie er geen invulling zou mogen zijn voor (vormen van) kernenergie, die in taxonomie wel voldoet als "sustainable" en geen CO2 uitstoot kent (The Taxonomy's Complementary Delegated Act (CDA), adopted on 9 March 2022).

- **Vraag 2 van 4**

- In het wetsvoorstel is ervoor gekozen de bevoegdheid voor het aanwijzen van versnellingsgebieden te leggen bij het Rijk en bij de provincies. Het Rijk als verantwoordelijke voor de doelstelling van de richtlijn en de provincies als gebiedsregisseur bij de energietransitie. Een andere keuze zou kunnen zijn om ook gemeenten deze bevoegdheid te geven.

Uw reactie

Er is in het tot 2030 geldende Klimaatakkoord 2019 reeds een "go-to-area" afgesproken en aangewezen, namelijk de Noordzee als locatie voor hernieuwbare energie met grote mogelijkheden t/m 2050 en verder, die op land niet (meer) mogelijk zijn. De "Provincie Noordzee" wordt beheerd door het Rijk met een groter overzicht dan lagere overheden aankunnen. Deze lagere overheden menen namelijk uit een zekere overbodige ambitie zelfvoorzienend te moeten zijn, alsof ook voor de voorziening in Mercedesen elke gemeente een Mercedes-fabriek zou moeten hebben, wat leidt tot suboptimale locaties voor duurzame energie. Daarbij zijn leveren de meeste typen duurzame energie meer dan 70% van de tijd geen of zeer weinig vermogen, zodat zij tot op heden nog gratis mogen salderen op het net vanuit andere (fossiele) opwek. Batterijen zijn altijd te klein om perioden van windstilte op te vangen en op land is geen ruimte voor opslag van (groene) waterstof. Omdat voor de laatste behoorlijk veel extra windturbines nodig zijn is daarvoor juist de Noordzee aangewezen, geschikt met ruimte en oude gasvelden. Extra locaties voor wind op land zijn contraproductief voor de businesscase van opwek van windenergie op zee, zodat het (provinciaal) betrekken van locatie-inzichten uit NPRES, RES 1.0, en andere kortzichtige decentraliteiten vermeden moet worden. We hebben al een Rijks-concentratiegebied op de Noordzee, met de geringste milieu-effecten voor de leefomgeving, planologisch reeds ruim voldoende voor veel verder dan welke doelstellingen ook.

- **Vraag 3 van 4**

- De richtlijn biedt de mogelijkheid om de bepaling dat hernieuwbare-energieprojecten van hoger openbaar belang worden vermoed te zijn te beperken. Van deze mogelijkheid tot beperking wordt geen gebruik gemaakt. Zo worden de mogelijkheden die de herziene richtlijn biedt maximaal benut.

Uw reactie

Gezien de al in besluiten vastgelegde mogelijkheden van de Noordzee bestaat er voor versnellingsgebieden elders geen enkel hoger belang. Door dat versnellingsgebied als enige aan te wijzen voldoet Nederland nu reeds aan RED-III-richtlijn.

- **Vraag 4 van 4**

- Vanwege het belang van wind- en zonne-energie voor het halen van de REDIII doelstelling maakt het conceptwetsvoorstel maximaal gebruik van de mogelijkheid om wind- en fotovoltaïsche zonprojecten generiek vrij te stellen van natuurbeoordelingen, ook als uit de screening blijkt dat er toch negatieve effecten zijn voor natuur- en milieu. De richtlijn biedt dan de mogelijkheid van financiële compensatie. Met de richtlijn kunnen overigens ook infrastructuurprojecten gebruik maken van financiële compensatie (hier biedt de richtlijn geen keuze).

Uw reactie

Windenergie is inderdaad van belang voor het halen van "de" REDIII doelstelling, geheel realiseerbaar op de Noordzee. Daardoor ontstaat minder netcongestie (vraag en opwek) via relatief goedkope aanlanding naar de kust die rijk voorzien is van hoog-voltage infrastructuur bij voormalige centrales. Nu reeds wordt de omwonenden van duurzame energie een effectbeoordeling onthouden of wordt deze uitgevoerd door branchebelangen, en wordt hen het recht op voorzorg en zorgplicht rond effecten onthouden. Het past niet om de natuur en woonomgeving eveneens tweederangs te maken, terwijl zulke effecten niet of veel minder voorkomen bij zeer ruime mogelijkheden voor de RED-III doelstellingen vanuit wind op zee.

2 Reageren op consultatie via uploaden van een document

Het antwoord op bovengestelde vragen geeft al aan dat er geen enkele noodzaak is om de in RED-III gestelde versnellingsmaatregelen ergens op het landoppervlak van Nederland in te stellen of te hoeven toepassen. Nederland heeft een unieke grote ondiepe Noordzee, en heeft dus unieke kansen om de hoge bevolkingsdichtheid en beperkte natuurgebieden op land niet verder te belasten met openlucht machines die zeer hoog opgesteld worden. Nederland kan gewoon als enige versnellingsgebied de Noordzee aan te wijzen. Er is verder **geen enkel hoger belang** om RED-III in de Nederlandse regelgeving op te nemen.

Het Ministerie KGG haalt zonder enige wetenschappelijke onderbouwing alles uit de kast wat de framende overheid zo al aan beleid voor locaties heeft opgetuigd (<https://www.rvo.nl/onderwerpen/red-iii>). Zo is er bijvoorbeeld geen enkele tegenwerping opgebracht tegen een studie van CE-Delft dat **alle te stellen doelen voor 2050 zijn te realiseren zonder enige uitbreiding van wind op land** (www.hetkanmetgemak.nl).

De EU Richtlijn 2023/2413 gaat in tegen vele andere geldende Europese Richtlijnen en is daarmee een toonbeeld van enerzijds falende consistentie in de Europese regelgeving, anderzijds aantoonbaar een dictatoriaal sectoraal product. Wat te denken van het art 16septies dat hernieuwbare energie zo gezond zou zijn voor het gehele "volk" dat persoonlijke gezondheidsomstandigheden er niet meer toe doen. Het staat zo echt in de Timmermans-Act (Richtlijn COM(2022)222 - procedure 2022/0160(COD)), en is in de RED-III Directive vernoemd als "zorgen de lidstaten ervoor dat de vergunningsprocedure, de planning, bouw en exploitatie van installaties voor de productie van hernieuwbare energie [...] worden vermoed van hoger belang te zijn en de volksgezondheid en de openbare veiligheid te dienen." Het "vermoeden" behoeft niet eens wetenschappelijk onderbouwd te zijn. Dit lijkt op de gang van zaken in dictatoriale of centraal geleide systemen. En het is met onze Noordzee niet eens noodzakelijk om zo genuilek in een vrij Europa te hoeven leven.

Om de boel nog wat extra te versnellen heeft de EU alvast een "Europese noodverordening versnelde inzet hernieuwbare energie" ingesteld (Council Regulation (EU) 2022/2577), met dezelfde artikelen

als RED-III 2023/2413/EU, die nu geldt tot en met 30 juni 2025, maar eveneens niet gedragen wordt c.q. gedragen kan worden door de lidstaten.

Maar intussen is de EU nog verder gegaan met knevelen, met de Richtlijn RRED-III 2023/2413/EU, waarin met de artikelen 16 (div. subnummers) o.a. staat dat **windparken op land binnen 1 jaar vergund moeten zijn**, en offshore binnen 2 jaar. In september 2024 heeft de Commissie 26 lidstaten een aanmaningsbrief gestuurd omdat zij de richtlijn nog niet volledig in nationaal recht hadden omgezet. Maar op 13 februari 2025 heeft Nederland ook al een **Infringement procedure** van de EU ontvangen, om binnen 2 maanden te antwoorden onder dreigement van de EU met een procedure voor het Europese Hof, die zij dan zullen verliezen vanuit andere eigen regelgevingen zie hierna.

Het is onbegrijpelijk dat na een periode Samson/Timmermans de EU doorzet met bepalingen die aan onze democratische beginselen knagen en die overbodig zijn gezien de vorderingen en marktontwikkelingen zoals de import van waterstof(bases) vanuit vele landen . De nut en noodzaak van meer wind op land is zeker voor Nederland niet meer aanwezig, mede gezien de **congestie en prijsproblemen** die de wisselvalligheid van duurzame energie veroorzaakt.

Voorbeelden van EU Richtlijnen waarmee de **RED-II Richtlijn 2023/2413 simpel niet in overeenstemming is** zijn o.a.:

- Aarhus Convention (Decision VII/8f), Directive 2011/92 E and Regulation (EC) No 1367/2006 on the application of the provisions of the Aarhus Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters to institutions and bodies
- Directive and revision of Industrial Emissions Directive 2010/75/EC
- Richtlijn 2001/42/EC betreffende de beoordeling van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's
- Commissie C(2020) 7730 final, 18.11.2020 Richtsnoeren betreffende windenergieprojecten en EU-natuurwetgeving
- Directive 2011/92/EU on Habitats and on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment
- Article 174 of the EU Treaty, which provides that Community policy in the field of the environment shall, inter alia, contribute to the preservation, protection and improvement of the quality of the environment, the protection of human health
- Article 3(3) of the Treaty on European Union to establish an internal market that works for the sustainable development of Europe, based, among other things, on balanced economic growth and a high level of protection and the improvement of the quality of the environment
- Directive 2002/49/EC on the assessment and management of environmental noise
- Etc.

Het RED-III decreet vanuit de EU wil hier nu ook nog **onnodige en gevaarlijke beperkingen** aan toevoegen:

- Art. 3.1: dat duurzame energie zo gezond zou zijn voor "het volk", dat individuele (gezondheids-) belangen daarbij in het niet vallen, en dus buiten rechte en onderzoek.
- Art. 3.2: dat duurzame energie volledige voorrang moet krijgen in ruimtelijke vraagstukken
- Art 4 en 5: dat termijnen van vergunningsverlening voor duurzame energie beperkt kunnen worden, tot binnen enkele maanden geacht worden te zijn verleend, deels zelfs zonder milieu-effect-rapportage en Aarhus verplichtingen.
- Art 6: dat elk land gebieden moet aanwijzen waar o.a. natuur-effecten met een geldbedrag kunnen worden afgekocht.

Hiertegen zijn o.a. België en Ierland, maar ook ondergetekende Vereniging inmiddels een procedure bij het Europese Hof aangegaan.

De energietransitie wordt sterk gehinderd door congestie in de elektrische infrastructuur, zowel voor afname als voor opwek, en dan met name in de fijnmazige netwerken in het achterland. Het is van groot economisch belang om de procedures voor **netwerk infrastructuur trachten te versnellen**. En om gebruik te maken van bestaande "snelwegen": op 380 kV, die veelal leiden vanaf centrales aan de kust naar de Randstad en het achterland.

Maar in de energietransitie geldt te snel dat hoe meer duurzame bronnen, hoe beter het zou zijn voor de klimaatdoelen. In werkelijkheid blijft de beoogde elektrificatie van o.a. de industrie nog achter bij de mogelijke en beoogde verdere commerciële uitrol van wind op zee. En deze wordt bovendien beconcurrereerd door extra wind op land. **Terwijl de ondiepe Noordzee gewoon een Nederlandse "provincie" is**, waarmee juist Nederland in de EU geheel andere potenties heeft. Daarmee zijn alle doelen van de EU nu al voor 2050 geheel bereikbaar.

Hoewel het NPE, anders dan in het Klimaatakkoord 2019 is afgesproken, als een soort midden-scenario voorlopig wind op land ziet toenemen, is er geen enkele wetenschappelijke onderbouwing dat daarvoor een noodzaak zou zijn. Integendeel biedt de Noordzee ruime mogelijkheden voor het bereiken van alle energie- en klimaatdoelen in 2050, waarbij de steeds meer betaalbare geachte import van waterstof en het toevoegen van kernenergie nog niet eens is meegenomen. **Het is dan ook volstrekt overbodig en niet te verantwoorden om wind op land zonodig te versnellen.**

De niet onderbouwde opdruk om ook de opwek van duurzame energie op land te versnellen heeft nogal wat **gevolgen voor het woon- en leefklimaat op land**. De zorgvuldigheid van milieu-effect onderzoek staat al onder druk vanuit een sterk georganiseerde windbranche inclusief gespecialiseerde adviesbureaus. En de zorgvuldigheid lijdt ook onder het niet meenemen van genoemde (nul-) alternatieven in Plan- en Project-m.e.r.'s. De laatste is in Nederland onbegrijpelijk pas verplicht geworden bij een windpark van 20 windturbines of meer, alsof een enkele windturbine niet al de gezondheid van omwonenden kan schaden !

De Nederlandse overheden hebben tot op heden niet bewezen dat er geen **gezondheidsschade** op zou kunnen treden vanuit windturbines op land. Zij komen niet verder dan een flauwe omkering van bewijslast, dat het volgens hen gezondheidsschade onvoldoende bewezen zou zijn. Los van deze tegenstelling wordt zorgvuldig de plicht tot voorzorgsprincipe bij wetenschappelijke twijfel over effecten genegeerd.

Omwonenden hebben al te maken met diverse **overheidsframing** die voortkomt uit een eenzijdige ambitie inzake klimaat, zelfs zonder dat dit nodig is, omdat er alternatieven voldoende zijn, die echter in geen enkele m.e.r. als (nul)alternatief worden meegewogen. Dit frame komt mede voort uit de innige en rijke lobby van de windbranche op land, die bestaat uit kleinere bedrijven en adviseurs dan die zich richten op wind op zee. De laatste klagen over gebrek aan afzet van wind op zee, wegens voortgaand toevoegen van wind op land. Ook dit is het Ministerie van KGG, die hierin betere keuzen kan maken.